

Трегуб С.Є.

старший викладач,

Запорізький державний медичний університет

ІНФОРМАТИВНЕ ЧИТАННЯ ФАХОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

На сучасному етапі підготовки студентів медиків володіння іноземною мовою для професійного спілкування є важливою умовою конкурентоспроможності майбутнього медичного фахівця на ринку праці. Прийняті загальноєвропейські документи в області навчання іноземним мовам, такі як «The Common European Framework of Reference for languages: learning, teaching and assessment» та «The European Language Portfolio» («Європейський мовний портфель») є основою для взаємного визнання дипломів в державах-членах Ради Європи, надають великі можливості для вибору місця професійної діяльності.

Розвиток сучасних технологій та Інтернет відкривають доступ до нескінченних джерел інформації. В той же час, з розвитком технологій прискорюється процес старіння знань, що викликає у сучасного медика необхідність постійної самоосвіти.

Сучасні засоби комунікації надають великі можливості пошуку інформації. Професійна діяльність майбутнього медика вимагає уміння користуватися базами даних, здійснювати інформаційний пошук, оформляти різні документи, реферувати та анотувати тексти.

Вважаємо, що іноземну мову необхідно розглядати як компонент професійної підготовки майбутніх медиків, де відбувається вдосконалення навичок різних видів інформативного читання (ознайомлювального, вивчаючого, переглядового, пошукового) [2, с. 67]. В процесі читання фахової літератури студенти одержують необхідну інформацію, засвоюють ключову лексику та основні поняття, що містяться у фахових текстах, удосконалюють вміння анотувати прочитане. Одне з основних завдань навчання іншомовного читання полягає в умінні читати й розуміти текст без його перекладу рідною мовою. Саме систематична самостійна робота над фаховою літературою є базою вироблення таких навичок, які звужують відстань між перекладом і розумінням тексту без його перекладу, і загалом зводять нанівець необхідність перекладу.

Сучасні методисти визначають інформативне читання як засіб отримання інформації та інтерактивний процес взаємодії читача з

текстом і читач як учасник процесу активно сприймає написане та взаємодіє з текстом, осмислює, вилучає інформацію та порівнює її з існуючими в нього знаннями [1, с. 81]. Інформативне читання розглядається нами як творчий розумовий процес, успішність якого залежить від вміння читача вибирати та користуватися прийомами і вміннями інформативного читання.

Пристаючи до читання фахової літератури іноземною мовою, слід знати, що в залежності від мети, розрізняють переглядове, ознайомлювальне, вивчаюче та пошукове читання.

Метою переглядового читання є отримання загального уявлення про тему й коло питань, що розглядаються у тексті. Таке читання має місце під час первинного ознайомлення зі змістом публікації. Цим видом читання ми користуємося тоді, якщо нам необхідно переглянути книгу, журнал, статтю тощо.

Ознайомлювальне читання ми використовуємо, якщо нам потрібно швидко прочитати текст для загального ознайомлення зі змістом. Під час ознайомлювального читання предметом уваги читача стає увесь твір (книга, стаття, тощо). На відмінність від переглядового читання, ознайомлювальне читання дає відповідь на запитання не тільки про що цей текст, але й що саме говориться у ньому з того чи іншого питання. Ознайомлювальне читання часто використовується під час роботи зі спеціальною літературою.

Вивчаюче читання передбачає максимально повне і точне розуміння усієї інформації, що міститься у тексті, та критичне її осмислення. Іншими словами, вивчаюче читання означає розуміння усіх фактів і деталей, установлення взаємозв'язків між подіями, порівняння інформації тощо. Вивчаюче читання ми використовуємо тоді, якщо нам необхідно зрозуміти текст до дрібних подробиць.

Пошукове читання орієнтоване на читання газет і літератури зі спеціальності. Його мета – швидке знаходження у тексті певних даних (фактів, характеристик, цифрових показників тощо).

Роботу над новим матеріалом (текстом) рекомендується починати з загального ознайомлення з його змістом, тобто ознайомлювального читання. Перевірка розуміння здійснюється виконанням відповідного завдання (як правило, це перше завдання до кожного тексту). Для більш точного і глибокого розуміння інформації, що міститься в тексті, необхідно опрацювати нові слова і словосполучення, які зазвичай містяться у другому завданні до тексту. Після цього може мати місце вивчаюче або пошукове читання. Перевірка розуміння інформації здійснюється шляхом виконання завдань на визначення правильних та неправильних тверджень, відповідей на запитання тощо. На

завершальній стадії студент має відтворити одержану інформацію у стислій формі (наприклад, у вигляді анотації).

Вимоги до інформативного читання в медичному вищому навчальному закладі визначаються практичною діяльністю студента, а саме: умінням прочитати статтю за фахом, вилучити необхідну інформацію, вільне володіння термінологічними одиницями, вмінням особистої презентації отриманої інформації.

Механізм інформативного читання для професійних цілей містить: цілі передачі, зміст, способи кодування, переробку, трактування і канали передачі інформації.

На наш погляд, навчання інформативного читання для професійних цілей може полегшитися, оскільки англomовний матеріал можна співвіднести з уже знайомим, який був засвоєний під час вивчення суміжних професійних предметів, що викладаються рідною мовою. Професійний зміст навчання встановлює міжпредметні зв'язки, виявляючи в кожній дисципліні комплекс професійних відмінностей. В професійних цілях інформативне читання медичної літератури використовується для отримання необхідної інформації під час дослідницької та наукової роботи, розвитку і вдосконалення методів і прийомів професійної діяльності, самоосвіти і підвищення кваліфікації. Особливістю ситуацій інформативного читання є визначення мети читання у вигляді точних питань або необхідності знайти, привласнити, оцінити, узагальнити інформацію, зробити на її основі висновки, зрозуміти її і створити власний оригінальний текст. У ситуаційному змісті навчання інформативного читання для професійних цілей важливими є уміння організувати роботу з текстом найбільш правильним способом, а саме: визначити мету звернення до тексту; оцінити необхідність тексту для подальшого його використання; опанувати суть питання; виділити окремі частини тексту; узагальнити і синтезувати інформацію та зробити висновки. У ситуативному змісті навчання інформативного читання для професійних цілей медиків ми виділили ситуації звернення фахівця до фахової літератури для загального ознайомлення з новинками в галузі медицини. У цьому випадку інформативне читання використовується як засіб отримання нової інформації, самоосвіта і як джерело професійного спілкування і комунікації. Ця ситуація читання заснована на потребі бути ознайомленим з подіями, володіти новою інформацією. Інформативне читання для професійних цілей в цьому випадку має ознайомлювальний характер. Починаючи читання, фахівець може не мати визначеної мети, а вилучена інформація може бути привласнена як нові знання або висновки, без записів та конспектів.

Відповідно до психологічного боку навчання інформативного читання для професійних цілей на сприйняття інформації впливає і сама інформація. Проведений аналіз дозволив нам виявити, що матеріали, з якими медичний фахівець може мати справу в професійній діяльності – це різні за жанрами тексти медичного характеру, наприклад, інструкції, довідники, каталоги, підручники і статті, тексти, насичені термінами і фаховою лексикою, великою кількістю граматичних форм. Вони відрізняються лаконічністю, логічністю, точністю, об'єктивністю повідомлення. Медичні тексти містять велику кількість графіків, таблиць, діаграм. Залежно від їх призначення тексти для інформативного читання для професійних цілей можна об'єднати в такі групи: спеціалізовані тексти, адресовані виключно фахівцям і використовуювані в професійній діяльності; інформаційні тексти, до яких фахівець звертається для отримання конкретної інформації – це довідники, інструкції, посібники, каталоги; тексти науково-навчального характеру, що використовуються в процесі вивчення медичних питань під час навчання або підвищення кваліфікації; тексти науково-публіцистичного характеру, які використовуються для засвоєння нової інформації – це різні публікації в газетах, журналах, на інтернет-сайтах, призначені для фахівців медичної галузі і ширшого кола читачів.

Підводячи підсумки, слід підкреслити, що навчання інформативного читання для професійних цілей на основі ситуативного підходу сприяє розвитку іншомовної навчальної діяльності студентів медиків, підвищує мотивацію вивчення іноземної мови, поліпшує якість їх професійної підготовки.

Список використаних джерел:

1. Скаткин М. И. Проблемы современной дидактики / М. И. Скаткин. – 2-е изд. – М. : Высшая школа, 1984. – С. 79-81.
2. Фоломкина С. К. Обучение на иностранном языке в неязыковом вузе: Учеб.-метод. пособие / С. К. Фоломкина. – 2-е изд., испр. – М. : Высшая школа, 2005. – 225 с.